

Mali rječnik govora Gornje Stubice

Posavec, Irena

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:219909>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-26**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

IRENA POSAVEC

DIPLOMSKI RAD

**MALI RJEČNIK GOVORA GORNJE
STUBICE**

Zagreb, rujan, 2021

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

DIPLOMSKI RAD

Irena Posavec

MALI RJEČNIK GOVORA GORNJE STUBICE

MENTOR: prof. dr. sc. Đuro Blažeka

Zagreb, rujan, 2021.

SADRŽAJ

SAŽETAK	4
SUMARRY	5
1. UVOD	1
2. OPĆINA GORNJA STUBICA	2
2.1. Geografski položaj	2
2.2. Priroda i povijesna baština Gornje Stubice	3
2.3. Župa i istaknute manifestacije Gornje Stubice	4
2.4. Povijesni razvoj i specifičnosti Gornje Stubice	5
2.5. Gornja Stubica danas	6
3. MALI RJEČNIK GOVORA GORNJE STUBICE	8
3.1. Utjecaj povijesnih događaja na oblikovanje govora i rječnika Gornje Stubice	8
3.2. Pregled rječnika govora Gornje Stubice	10
3.3. Faktori oblikovanja govora i jezika Gornje Stubice	40
4. ZAKLJUČAK	44
LITERATURA	46
Popis ilustracija	47

SAŽETAK

Općina Stubica dio je Krapinsko-zagorske županije te je kraj koji čini bogatstvo i raznolika kultura te povijesna baština. Posljedica je to burne i bogate baštine te je odraz događanja i povijesti ovih krajeva što se odražava i u jeziku tog područja. Stubica ima jedno od poznatijih imena u Hrvatskoj. U području Stubice govori se novoštokavskim ijekavskim nariječjem. Pregled rječnika Gornje stubice ukazuje na raznolik vokabular i niz anglizama i germanizama u istome. Očuvanje govora ovog područja ključno je zbog očuvanja povijesti, učenja iz povijesti te zaštite kulturno povijesne baštine. Govor je dio turističke ponude ovog kraja te je očuvanje jezika uz obogaćivanje koje je dio miješanja kulture, običaja i novih trendova u jeziku dio strategije razvoja, upravljanja baštinom i gospodarskog razvoja.

Ključne riječi: Gornja Stubia, Seljačka buna, rječnik, germanizmi

SUMARRY

The municipality of Stubica is part of the Krapina-Zagorje County and is an area that consists of wealth and diverse culture and historical heritage. It is a consequence of the turbulent and rich heritage and is a reflection of the events and history of these areas, which is reflected in the language of the area. Stubica has one of the most famous names in Croatia. In the area of Stubica, the Neo-Stokavian Ijekavian dialect is spoken. A review of Gornja Stubica's dictionary indicates a diverse vocabulary and a number of English and Germanisms. Preservation of the language of this area is crucial for the preservation of history, learning from history and the protection of cultural and historical heritage. Speech is part of the tourist offer of this area and the preservation of the language with enrichment that is part of mixing culture, customs and new trends in the language is part of the strategy of development, heritage management and economic development.

Keywords: Gornja Stubia, Peasant Revolt, vocabulary, Germanisms

1. UVOD

Problematika kojom se bavi ovaj rad jest Mali rječnik govora Gornje Stubice. Razlog izabrane tematike je zanimljivost te mogućnost učenja faktora utjecaja na govor i oblikovanje jezika uslijed niza povijesnih događaja te procesa i odnosa.

Glavni cilj rada je ukazati na specifičnosti rječnika Gornje Stubice te definirati faktore utjecanja oblikovanja istoga. U radu se kroz četiri poglavlja prezentira izabrana problematika, te kroz istraživanje ukazuje na determinante oblikovanja govora i jezika izabranog područja.

U uvodu se definira tematika rada, nakon čega se u drugom poglavlju čitatelje upoznaje s područjem Gornja Stubica kroz definiranje geografskog položaja, povijesnog razvoja te baštinu kao i razvoj općine kako bi se ukazalo na faktore oblikovanja govora. Treće poglavlje donosi pregled Malog rječnika govora Gornje Stubice. Rad završava zaključkom koji daje osvrt na prezentirane spoznaje struke na problematiku rada te uočene rezultate istraživanja.

2. OPĆINA GORNJA STUBICA

Općina Stubica dio je Krapinsko-zagorske županije te je kraj koji čini bogatstvo i raznolika kultura te povijesna baština. Posljedica je to burne i bogate baštine te je odraz događanja i povijesti ovih krajeva što se odražava i u jeziku tog područja.

2.1. Geografski položaj

Gornja Stubica se nalazi u južnom dijelu Krapinsko-zagorske županije te obuhvaća prostor od 44 km². Pripada centralnom dijelu sjevernih padina Medvednice, te je u samom u središtu stubičke doline. Djelomice obuhvaća bujne šume Parka prirode Medvednica na jugu te na sjeveru gdje se pruža prema dolini rijeke Krapine. Gornja Stubica graniči s Općinom Marijom Bistricom, na sjeveroistoku s Općinom Zlatar Bistricom, na zapadu s Gradom Donja Stubica, na sjeveru s Općinom Bedekovčinom, a na jugu s Gradom Zagrebom. Blizina Zagrebu i Krapini osigurava povoljnost geografskog položaja dodatno s aspekta frekventnosti, razvoja gospodarstva te mogućnost odlaska u grad u kratkom roku te povratak u „izoliranu prirodu od grada“ po obavljanju poslova.

Gornju Stubicu čini 20 naselja i to: Banšćica, Brezje, Dobri Zdenci, Dubovec, Gornja Stubica, Gusakovec, Hum Stubički, Jakšinec, Karivaroš, Modrovec, Orehova Gorica, Pasanska Gorica, Repićevo Selo, Samci, Sekirevo Selo, Slani Potok, Sveti Matej, Šagudovec, Vinterovec, Volavec.

Najveće je od naselja Sveti Matej s površinom od 7,07 km² što je čak 14,34% ukupne površine Općine, a najmanje po veličini je naselje Sekirevo Selo površine 0,29 km². Naselja su podjednako naseljena i to s 500 stanovnika. Valja istaknuti da je naselje Gornja Stubica također najveće naselje i to s 831 stanovnika, a najmanje Volavec s 20 stanovnika.

Slika 1: Geografski položaj Gornje Stubice

Izvor: Strategija razvoja općine Gornja Stubica za razdoblje od 2018. do 2028. godine, Varaždin, 2020.

Općina Gornja Stubica ima klimu kontinentalno-humidnog tipa što znači da su ljeta umjereno topla čak i dosta kišovita i hladne zime. Odlikuje ju bogata povijesna baština i zaštićena priroda, sukladno Zakonu o zaštiti prirode.

2.2. Priroda i povijesna baština Gornje Stubice

Park prirode Medvednica zaštićen je u kategoriji parka prirode, dok je Gupčeva lipa zaštićena u kategoriji spomenika prirode što je u stvari povijesni spomenik. Prema Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske, od zaštićene nepokretne kulturno-povijesne baštine, ističe se Crkva sv. Marije Snježne, Crkva sv. Jurja, Spomen-park Rudolfu Perešinu, Tradicijske kuće, Kurija Fabijanec – Horvat, Dvorac Oršić, Spomenik Seljačkoj buni i Matiji Gupcu, Kapela sv. Fabijana i Sebastijana, Crkva sv. Mateja. Zaštićeno je pokretno kulturno dobro muzejska građa Muzeja hrvatskog zagorja – Muzeja „Staro selo“ (Zbirka pokućstva) i Muzeja seljačkih buna (Arheološka zbirka, Zbirka razglednica i fotografija, Zbirka oružja i opreme). Uz navedeno tu je brojna sakralna baština (niz raspela, poklonaca i kapela) i tradicijska gradnja (kurije, stambene i gospodarske zgrade i sl.) te etno selo „Dišeća starina“ s kapelom Svetog

Martina koja je posebna jer je čitava napravljena od drva. Zaštićen je i Kip Bogorodice s djetetom iz kapele Marije Snježne u Dubovcu.

2.3. Župa i istaknute manifestacije Gornje Stubice

Prvi pisani dokument o župi Sv. Jurja Gornja Stubica datira iz 1209. godine, a 1993. godine osnovana je općina Gornja Stubica koja danas broji 6000 stanovnika. Tijekom stoljeća Župna crkva sv. Jurja je dograđivana.

Neposredno uz crkvu je više od 400 godina stara Gupčeva lipa koja je zaštićen objekt prirode. Uz nju su vezane legende o Gupcu i seljačkoj buni 1573. Usprkos protoku vremena lipa prkosi godinama. Žilava je i neuništiva kao i njezini puntari - Stubičanci.

U centru mjesta na Trgu Sv. Jurja obnovljena je kapelica Sv. Ivana Krstitelja (svetog Ivanuša) građena u baroknom stilu iz 18. stoljeća. Tu je, u zelenilu parka, 1999. otkriveno spomen-popsrje Rudolfu Perešinu rođenom u našem selu Jakšincu. Rudi je kao pilot vojnog zrakoplova JNA u vrijeme agresije na Hrvatsku 1991. svojim zrakoplovom preletio u Austriju. Pamtimo njegove riječi: "Ja sam Hrvat i ne mogu pucati u svoj narod!"

Na području župa postoje i kapele: Kapela Sv. Mateja u Svetom Mateju, Kapela Blažene Djevice Marije Snježne u Dubovcu (s vrijednim gotičkim kipom Madone iz XV. st. Koji je obnovljen i bio izložen na izložbi "Sveti trag"), Kapela Sv. Fabijana i Sebastijana u Slanom Potoku, Kapela Kraljice mira u Dobrim Zdencima, Kapela Sv. Apostola u Šagudovcu i Kapelica Sv. Franje Ksaverskog u dvorcu Oršić u Samcima u kojoj je nova stalna izložba sakralne umjetnosti Hrvatskog zagorja.

Nadaleko poznato kulturno-umjetničko društvo "Matija Gubec", crkveni zbor "Magnificat" i bariton Ivica Kontent, ženska vokalna grupa "Fiola" te Vatrogasni puhački orkestar, uz brojne druge izvođače kulturnih programa čine bogatu okosnicu već poznatih manifestacija kao što su Jurjevo, koncerti u Župnoj crkvi, Muzeju i Školi. Brojne su izložbe u galeriji "Lipa" likovne radionice "Lira". Na Jurjevskoj trci (CRO-CUP) od 21 km poznati hrvatski trkači rado trče lijepim gornjostubičkim zaseocima.

"Susret za Rudija" svake godine prilika je da prisustvujete veličanstvenoj zrakoplovnoj priredbi, folklornom programu i otvorenom državnom prvenstvu u sprint duatlonu.

2.4. Povijesni razvoj i specifičnosti Gornje Stubice

Stubica ima jedno od poznatijih imena u Hrvatskoj. Potvrdu grada dobiva već s prvim poveljama hrvatsko-ugarskih kraljeva. Ime Gornja Stubica se po prvi puta spominje 1209. godine u povelji ugarskog kralja Andrije II. U povelji Andrija stječe vlasništvo nad posjedom koji se zove Stubica te je jedan od najvećih posjeda, te je obuhvaćao područje od Gornje Stubice do Stubičkih Toplica. Razvijenost Stubice u 15. st. potvrđuje i broj purgera koje je imala: 1474. g. ima 15 purgera, a već 1494. godine 23.

Čitavo 16. st. bilo je poprilično prevrtljivo i nemirno razdoblje za susedgradsko-stubičko vlastelinstvo, označeno učestalim promjenama vlasnika, sukobima Henningovaca i Tahyja, osiromašivanjem kmetova novim daćama, što je dovelo do izbijanje bune 1573. godine. Upravo je po seljačkoj buni predvođenoj Matijom Gupcem i poznata u povijesti te povijesnoj baštini koja privlači turiste u ovaj kraj. Raspadanje susedgradsko-stubičkog vlastelinstva završeno je do sredine 17. st., a do kraja stoljeća donjostubičko područje organizirano je kao mala vlastelinstva sa skoro dvadesetak novih vlasnika.

Razvoj školstva i pojava organiziranog školstva se spominje od 1669. godine. Zanimljivoj je istaknuti da su mnogi građani Stubice poznati prosvjetno kulturni djelatnici, poput Ivana Znike koji je zaslužan za izdavanje Cithare Octochorde. Ivan Znika (oko 1630.– 1706.) bio je poznati zagrebački kanonik i mecena. Srednjoškolsko obrazovanje se počelo razvijati 1933/34. šk. god.

Školski list „Pčelica“ izlazi od 1958. godine, te mijenja ime u „Slap“. U suradnji s Kajkavianom od 1989. do 1991. g. izlazi školski list „Lepa Vest“. U tom je periodu osnovna glazbena škola koja djeluje u četiri odjeljenja. Važnu ulogu za kulturni razvoj i razvoj govora ima stubička čitaonica koja je osnovana 1890. godine. Svrha iste je bila podupiranje hrvatske književnosti i umjetnosti, prikupljanje novina i

časopisa, gajenje društvenosti, priređivanje koncerata i plesnih zabava. Pet godina nakon osnivanja čitaonice otvara se i knjižnica.

2.5. Gornja Stubica danas

Svoj današnji izgled, urbanog naselja s razvijenim građanskim životom, dobiva u 19. st. Odlično prometno povezana s većim središtima omogućuje povoljne uvjete za zadržavanje mladih i perspektivnu za gospodarski razvoj. Razvoj obrazovanja, jačanje uloge i razvoj turističkog sektora, privlačenje mladih obitelji i dr. Doprinosi bogaćenju i preoblikovanju navika, kulturnih običaja i govora. Upravo je govor Gornje Stubice tematika ovog rada. Usprkos svim faktorima koji ga oblikuju govor ovog područja je specifičan.

Slika 2: Gornja Stubica

Izvor: Google

U području Stubice govori se novoštokavskim ijekavskim narječjem. U nastavku je dan prikaz malog rječnika Gornje Stubice.

3. MALI RJEČNIK GOVORA GORNJE STUBICE

Pregled rječnika Gornje Stubice ukazuje na raznolik vokabular i niz anglizama u istome. Mnoge riječi se koriste u velikom dijelu drugih krajeva Hrvatske. Pregled rječnika dan je u nastavku.

3.1. Utjecaj povijesnih događaja na oblikovanje govora i rječnika Gornje Stubice

Na samom početku 14. stoljeća kastrum i podgrađe dio su susedgradsko-stubičkog vlastelinstva. Zbog strateškog položaja i pojačane kolonizacije, upravno središte dijela posjeda postaje Donja Stubica. U popisu župa Zagrebačke biskupije 1334. godine prvi puta je zabilježena i župa Presvetog Trojstva. Raspadanje susedgradsko-stubičkog vlastelinstva nastupa sredinom 17. st., a do kraja stoljeća donjostubičko područje se organizira u mala vlastelinstva sa skoro dvadesetak novih vlasnika. Tijekom 17. i 18. st. od plemićkih obitelji na stubičkom području se ističu Vojkovići, Čikulini, Domjanići, Sermagei, Rauchi i Oršići.

Nakon duge prisutnosti obitelji Domjanić kao vlasnika stubičkog posjeda i dvorca Golubovec, početkom 19. st. dolazak zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca, značio je novi poticaj u duhovnom i gospodarskom životu Donje Stubice. Vrhovac obnavlja dvorac, širi gospodarstvo, potiče zapošljavanje na samom vlastelinstvu, ali i u nekoliko ciglana koje je podigao na stubičkom području (Pustodol, Vukšinec, Golubovec).

Pred kraj 19. stoljeća, ponosni i buntovni, Stubičanci se uključuju u protumađarska gibanja, skidaju mađarske grbove s općinskih ureda, napadaju načelnike, bilježnike, učitelje i župnike, a napadnuti su morali potpisivati izjave da su pravi Hrvati, a ne mađaroni. Nakon završetka pobune mnogi Stubičanci bili su osuđeni na visoke zatvorske kazne, poput kazne stroge tamnice na godinu dana. Seljački nemiri bili su odgovor na dugogodišnju bijedu života seljaka tog vremena.

U 19. st. Stubica konačno dobiva svoj današnji izgled urbanog naselja s razvijenim građanskim životom. Pisac prve stubičke Spomenice, župnik Petar Maraković 1840. g., piše kako je Stubica „od starine Varoš“ i kako „mjesto nastanjuju

priprosti meštari, obrtnici, porijeklom iz različitih krajeva i od različitih naroda“. Stubica je kao tradicionalno središte distrikta ili kotara bila jako upravno središte s tri bilježništva (notarijata) i 11 sučija (općina).

Od značajnih gospodarstvenika s prve polovice 20. st., osim Fellerera, treba spomenuti i nekoliko trgovaca od kojih je najpoznatija bila obitelj Weiss koja se bavila i veletrgovinom, zatim obitelj Klein, Bukvić i Tramišak.

U borbi za pravdu, početkom 20. st., istaknuo se Ivan Peštaj, predsjednik Hrvatskog radničkog saveza, pod čijim se vodstvom taj radnički sindikat pretvara u pravu snagu s preko 200 000 članova.

Nakon drugog svjetskog rata, Donja Stubica doživljava stagnaciju, a razvijaju se novi centri gdje nastaju industrijske zone.

Za vrijeme SFRJ, Donja Stubica je jako administrativno središte, a u ovom se razdoblju razvija i metalna, te drvna industrija. Godine 1980. izgrađen je rekreacijsko-kupališni kompleks s hotelima u Jezerčici.

Nakon Domovinskog rata, 1993. g. definiran je novi teritorijalni ustroj, prema kojem je općina Donja Stubica pripala novouspostavljenoj Krapinsko-zagorskoj županiji. Donja Stubica je dobila status grada 1997. godine.

Gornja Stubica bila je mali feudalni posjed sa župnom crkvom Svetog Jurja, koja se prvi put spominje 1209. godine. U 1573. godini odavde je krenula u hrvatskoj povijesti poznata Seljačka buna. Buna je ugušena u veljači 1573. godine, uz velike žrtve i mnogo prolivene krvi na polju kod Stubice. Potom su uslijedila ubijanja i pljačkanja seljaka kao osveta plemstva. U buni teško oštećeni feudalni kastrum postepeno gubi značaj, pa se sjedište posjeda premješta u obližnji burg Golubovec, kasnije pregrađen u dvorac. Donjostubičko podgrađe preuzima ulogu građanskog središta.

Povijest okolnih mjesta ukazuje na to da su ta područja bila na meti osvajača do Rimljana preko, Turaka pa sve do Mađara što je ostavilo trag na jezik i kulturu. Uz

to u govoru ima dosta i anglizama te germanizama što je posljedica kulture i miješanja jezika.

3.2. Pregled rječnika govora Gornje Stubice

Pregled riječi na A ukazuje na skromniji popis riječi ali i već u početku na utjecaj povijesnih događaja i kulturne baštine ovog područja zbog prisustva anglizama poput pojma ambrela ali i germanizama poput riječi ajncug.

A

- **afinger** ž. *vješalica*.

* Daj si obesi rubaču na afinger da ti se ne zgužva inače buš zgedala kak da te krava žvakala!

- **ajncug** sr. *odijelo*.

* Ivek je ščera išel v Zagreb. Videla sem ga na lese. Sigurne si je išel kupiti ajncug za svadbu.

- **ajnpren juha** ž. *prežgana juha*.

* Nemrem te više poslušati kak kukaš da ti je zlo! Idem ti skuhati ajnpren juhu. Bu ti lježe od nje.

- **ambrela** m. *kišobran*.

* Si videl kak ide črne od severne strani. Zemi si ambrelu kad ideš od doma, izgleda da bu padalo.

Kod riječi na B uočava se veći broj nego u skupini na A, te shodno tome i veći broj tuđica, posebno germanizama. Pojedine riječi zbog šire primjene su razumljive u različitim područjima poput pojma babica, blago i betežan.

B

- **babica** ž. *odrasla ženska osoba*.

* Si videl negde babicu? Već ju pol vure iščem, nigde je nema, ni na dvorišču, ni v štaglju!

- **bandera** ž. *električni stup*.

* Vjutre je v dućanu bil susedov Ivek. Tak je visoki kak bandera, za dvije glave je vekši od mene.

- **banja** ž. *kanta za mast*.

* Moral mi buš iti masti nametati v banju. Neznam jel' bum imijela za zafrig speći.

- **bažulj** m. *grah*.

* Najbolje da sutra bažulj skuham kad buju došlji težaki. Ak' ga bu ostale, imeli ga bume za dva dana.

- **beciklin** m. *bicikl*.

* Kam si si to hitil beciklin? Misiš da ti ga bum ja spravljala? Nuovoga nebuš bome dobil!

- **bedača** ž. *glupača*.

* Poglej kak puše vani, a ova bedača je prešla gola od doma! Ni vintericu si nije zela!

- **beštek** m. *pribor za jelo*.

* Kaj bume kupili Nadice za svadbu? Najbolje da je zememo pošteni beštek. Pitanje kaj bu od svojih sirota dobila.

- **betežen** pril. *bolestan*.

* Ivek je sigurne betežen. Cijeli dan nije štel niš jesti i same leži, kak bogec.

- **blago** sr. *krupna stoka*.

* Brze bu kmica, ideme po blage na pašu.

- **blazina** ž. *dio posteljine na koji se liježe*.

* Kak mi je mehka postelja od kak spim na one blazine kaj mi je babica dala

- **blješči (se)** gl. *sjajiti (se)*.

* Oprala sem sve pode po hiži. Sad se sve blješči kak je čiste.

- **bogec** m. *siromak*.

* Sused Joža je tak propal. Zgledi kak kakev bogec, kak da nema kaj za jesti.

- **bormeš** uzv. *zaista*.

* Bormeš je istina da je Ivka ostavila Jožeka! Čul sam vjutre v gostione, svi su se o tomu spominjali.

- **brajda** m. *stupovi oko kojih se penje vinova loza*.

* Brze bumo išli brat, grozdje na brajdi je već počelo zrijeti.

- **breja** ž. *krava koja nosi mlado*.

* Nemam cajt, moram iti v štalu pogledati blago. Im' znaš da nam je Šarka breja.

- **brenta** ž. *posuda za nošenje grožđa.*

* Ljetes je bila dobra berba. Brali smo dvajst brenti grojzdja. Kad se zmislim kak je lani bile slabe, mam mi se plače.

- **brohati** gl. *kašljati.*

* Jel' čuješ kak brošeš. Baš ti je trebalo ščere lunjati okolo. Same mi treba da upalu pluć dobiš!

- **buča** ž. *bundeva.*

* Pajceki nemaju više kaj za jesti. Zemi kola, ideme na njivu pobrati one buče.

Pojmovi sa slovo C ukazuju na širenje rječnika i bogatstvo te raznolikost vokabulara. Neki se pojmovi uz male varijacije koriste u ostalim krajevima Hrvatske poput pojma cirkva (crikva), cigaretlin (cigaretin, cigaret i sl.) ili su pak identični poput pojma cukar koji se često koristi u Dalmaciji.

C

- **cajger** ž. *kazaljka na satu.*

* Taj cajger stalne na istom mestu stoj!. Kad god pogledjem tri vure su.

- **cajt** m. *čas, vrijeme.*

* Moram iti na posel, nemam cajta za tvoje bedarije!

- **capa** ž. *šapa.*

* Cucek ima sve cape zamazane. Takev mi sigurne nejde vu hižu, to si naj' misliti!

- **cediljka** ž. *cjedilo.*

* Napravila sam friški sir. Deni ga na cediljku, bume ga za večeru jeli.

- **ceduljica** ž. *komadić papira za bilježenje.*

* Zemi si ceduljicu i napiši kaj moraš kupiti, inače buš pak pozabila, kak i saki put!

- **ceker** ž. *torba za dućan.*

* Daj mi ceker donesi, moram iti v dućan.

- **cendrati** gl. *zanovijetati, na granici plača.*

* Cijeje jutre cendraš po hiži. Bolje ti bi bile da se ideš vučit nek da hodiš za menu i cendraš.

- **ciferšlus** m. *zatvarač na hlačama.*

* Strgal mi se ciferšlus na hlačam. Jel' mi moreš ti to popraviti ili moram iti k šnajderice?

- **cifrati se** gl. *kititi se.*

* Kaj nemaš pametnijeg posla nek se cifrati? Bolje hižu počisti!

- **cigaretlin** *m. cigareta.*

* Tak si me rasrdil da se sva tresem! Moram si vužgati jednoga cigaretlina da se smirim.

- **cimer** *m. bor.*

* Naj duge biti vu gostione, treba prirediti cimer za kindanje.

- **cipalcug** *m. pješaćenje.*

* S cipalcugem pemo na stanicu, nema nas ko peljati. Jedine ak je sused Miško dima pa da ga prosime da nas otpelja.

- **cirkva** *ž. crkva.*

* Ja neznam kaj je na taj svet došle! Cirkva je v nedelju bila prazna, ljudi više ni z našega sela nećeju iti k meši.

- **cminzdriti (se)** *gl. blago plakati.*

* Koga vruga cminzdriš? Tebi čovek nesme niš reći, kaj si od papijera?!

- **coprati** *gl. čarati.*

* Sad nam je i tuča sev vrt stukla. Sigurne nas je nešče ocopral, stalne nam se nekakve nevolje dešavaju.

- **coprnica** *ž. vještica.*

* Daj muči, tak si kak coprnica! Još nam buš nekakve coprije prizvala!

- **cucek** *m. pas.*

* Sveži toga cucka na lanc! Laje kak da je poludel i naganja kokoši po dvorišću.

- **cug** *m. vlak.*

* U kolike vur ide cug za Zagreb? Tak da se znam zbuditi na vrijeme i sev posel napraviti.

- **cujzek** *m. ždrijebe.*

* Pusti male cujzeka van z štale. Stalne je zapret nutra v kmici.

- **cukur** *m. šećer.*

*Kad peš v dućan treba zeti cukura. V škniclinu ga je slabe.

- **cureti** *gl. padati.*

* Svega na svijetu buš zmokla, kaj ne vidiš kak curi!

U skupini riječi na Č se uočavaju mnoge riječi književnog jezika koje su na C, dakle nastale zamjenom C sa Č.

Č

- **čepiti** *gl. čučnuti.*

* Kaj tu čepiš? Daj se zdigni i odi mi pomozi neke napraviti. Imame kaj delati!

- **četrtak** *m. četvrtak.*

* Zutra je već četrtak, kak tjeden brze preleti, to su strahi!

- **čez** *prij. kroz.*

* Čez okne sem videla popa da ide blagosljivat Maričinu hižu. Brze bu došel k nam.

- **čijhati** *gl. čistiti perje.*

* Večeres bu čehatva, perje se bu čijhale.

- **čik** *m. opušak.*

* Poberi te čike i naj mi ih više pred hižu hitati! Pametneše bi ti bile da se ostaviš toga.

- **čikubernica** *ž. pepeljara.*

* Puna je čikubernica čike, nije ni čude da cijela hiža smrdi!

- **čohati (se)** *gl. svrbjeti se.*

* Naj se čohati, rane si buš napravila!

- **čošek** *m. ugao.*

* Spravi metlu. Deni ju tam v čošek na meste.

- **črijep** *m. crijep.*

* Veter je tak puhal da je črijep s hiže odnesel.

- **čriješnja** *ž. trešnja.*

* Cijele popoldan sam brala čriješnje pri susedu.

- **črijeva** *sr. crijeva.*

* Tak sem se najela da me sve črijeva boljiju. Pogle kak sam napuhnuta.

- **črljeno** *prid. crveno.*

* Odi probaj mošt, tak je ljjjepi črljeni da bi ga i anđelji pili!

- **črn** *prid. crn.*

* Črne je nebe, sigurne se nekakve nevreme sprijema.

- **črnina** *ž. crna odjeća.*

* Magdicu sem vidla svu v črnine. Da nije stara babica hmrla?! Morali bi nekoga pitati.

- **črv** *m. crv.*

* Neću jesti črijšnje, pune su črvi!

- **čuba** *ž. usnica.*

* Objiesila si čubu kak da ti je pura kruh zela. Kaj se dogodile?

- **čuča** ž. *kokoš*.

* Odi zapri lesu da čuče ne prejdeju na cestu. Auti ih buju zgazili.

D

- **dekla** ž. *djevojka*.

* V našem selu ima pune lijepih dekli. Druge lete bi mogle biti par svadbi.

- **delati** gl. *raditi*.

* Nemaš tu kaj delati, same mi se motaš pod nogami!

- **demižonka** ž. *vrste boce od stakla i šibe*.

* Natoči vina v demižonku, bume si zeli kad peme trsje kopat.

- **deti** gl. *staviti*.

* Deni to na mesto, kaj držiš v rukam!

- **dešč** ž. *kiša*.

* Dešč curi kak s kabla. Kak da bu sudnji dan!

- **denes pril.** *danas*.

* Izgleda da bu desen lijepi dan. Nema ni oblačka.

- **denes- zutra pril.** *u bliskoj budućnosti*.

* Denes-zutra kad deca odrasteju i prejdeju od doma sami bume ostali. Nebu nam trebala tak velika hiža.

- **detelja** ž. *djetelina*.

* Pobral sam detelju za zajce.

- **devenicea** ž. *krvavica*.

* Spekla bum jen par devenic. To bu za nas dva dosta za obed.

- **dinstati (se)** gl. *pirjati*.

* Nemam cajta s tobu se spominjati. Luk mi se dinsta na šparetu.

- **dišati** gl. *mirisati*.

* Nabrala sam rože v vrtu. Cijela hiža po njim diši.

- **dojti** gl. *doći*.

* Dojdi sim bliže, niš te ne čujem pod milim Bogem!

- **drač** m. *korov*

* Moram iti plijet, pun vrt je drača.

- **drijevo** sr. *stablo*.

* Susedov mali je sev auto rezbil. Zaletel se znjim v drijevo. Sigurne se napil!

- **drob** *m. trbuh.*

* Još mi je pun drob sega, kak sem se najela snočke na svadbi.

- **drobna** *pril. sitno.*

* Mogla si to još drobnije napisati, niš ne vidim prečitati. Donesi mi očale!

- **drot** *m. žica.*

* Kre trnaca bi trebale deti pikavoga drota. Ovak nam saka gamad zajde vu njega.

- **drožde** *m. ostatak grožđa nakon mljevenja.*

* Grozdje sme zmljeli. Ostala je puna parenica droždi.

- **duha** *m. miris.*

* Fuj! Tak ima grdu duhu da mi slabe dolazi.

- **dvorišće** *sr. dvorište.*

* Brze bu došle ljepše vrijeme, trebale bi dvorišće posprijeviti i donesti ze štaglja klup da imame de sedeti.

E

- **elektrika** *ž. struja.*

* Da mi je znati kdoj je postavljaj elektriku vu ovoj hiži?! Male male sme vu kmice.

- **eksati** *gl. ispijati naskap.*

* Snočke sme duge bili vu gostioni! Same sme eksali gemište. Sused nas je častil, mu je sneha rodila.

U skupini riječi na F ima dosta germanizama tako skupina počinje s germanizmom (fajrunt, falinga...). Zanimljivo je istaći da se javljaj i riječ fala (hvala) prisutna u govoru u Dalmaciji.

F

- **fajrunt** *m. završetak.*

* De si bil cijlu noć?! Svi sme bili vu gostioni do fajrunta. Naj se odma srditi!

- **fakin** *m. obješenjak.*

* Naj svemu verovati kaj ti on govori. On ti je fakin, premazan svim mastima.

- **fala** *ž. hvala.*

* To mi ja fala za se kaj sem za te napravila?! Točne me buš v grob zatiral!

- **falinga** *ž. greška, mana.*

* Čuden mi je skroz taj dečec. Nemrem to pojasniti, kak da ima nekakvu falingu.

Sigurne se zate i nije još oženil!

- **faljiti** *gl. nedostajati.*

* Ivek me je ščere tak rasrdil, male mi je faljele da ga ne sprašim van z hiže.

- **fanj** *pril. prava.*

* Srela sam ščera malu od Pepice. To je fanj puca već.

- **farba** *ž. boja.*

* Pazi kad peš domov,plot je friško namazan s farbu. Da se nebuš naslonila na njega.

- **farceg** *m. upaljač.*

* Jel' imaš farceg morti? Ostal mi je v taške dima.

- **fašnik** *m. poklade, karneval.*

* Drugi tork je fašnik. Valjda buju čuče znesle neke jajci da im imam kaj za dati.

- **fertun** *ž. pregača.*

* Donesi mi fertun, moram iti kuhat obed.

- **fest** *pril. jako.*

* Fest je zgorela gibanica. Izgleda da ju nebume mogli jesti, svinjam ju bum hitila.

- **fijrunga** *ž. zavjesa.*

* Nove fijrunge smo deli na okna. Donesla nam ih je vnučica kad je došla z Nemačke.

- **fiškal** *m. odvjetnik.*

* Ne moraš ti meste mene govoriti, morem ja sama. Nije mi treba fiškala!

- **flanec** *m. mlada biljka za presad.*

* Morali bi iti na semen, bi si kupila flance za posaditi.

- **flašica** *ž. bočica za male bebe.*

* Pri nami se pune mlijeka troši. Svaku večer mali pije mlijেকে na flašicu.

- **fkrasti** *gl. ukrasti.*

* Kaj se čudiš odkud susedu tuliki penezi. Pune je toga on fkral, same mu nič nemreju.

- **flek** *m. mrlja na odjeći.*

* Pak sem se sega pokidala dok sem jela. Poglej kakev imam flek na kikli.

- **fletno** *pril. brzo.*

* Ivkica je prava puca! Fletne napravi sev posel!

- **fliska** *ž. pljuska.*

* Takvu ti bum flisku stisnula da ti bu slabe došle. Buš vidla skim se buš ti tak spominjala!

- **flundra** ž. *promiskuitetna žena.*

* Ko Boga te prosim, mani je se! To je flundra, to nije poštena puca!

- **fraj** *prid. slobodan.*

* Zdaj sam fraj, sve sam napravila

- **frtalj** *m. četvrtina.*

* Odreži mi frtalj hljeba da si zemem v trsje za gablec.

- **fruštuk** *m. doručak.*

* Neke bi druge za fruštuk ijela, već mi mljijeke i hljeb ideju na vuha van.

- **ftikati (se)** *gl. zabadati (se).*

* Prestani ftikati svoj nos de mu nije meste. Počni gledeti svoje posle.

- **ftreči (se)** *gl. slomiti što.*

* Cijlu noć je veter jake pual. Ftrgal je sve grane na voćkam vu trnacu.

- **fuflljati** *gl. nerazgovjetno razgovarati.*

* Ljepe se spominjaj, niš te ne razmem. Fufljaš kak da si se napila.

G

- **gacija** *m. drvo bagrema.*

* Nabrala sem punu vreću skuz ispod gacije.

- **gaden** *pril. gadan.*

* Tak je gaden da ga nemrem gledeti. Točne mi se gadi.

- **gajba** ž. *rešetkasti sanduk.*

* Hvečer donesi gajbu s malam žugicam vu hižu da im je tople.

- **gajnk** *m. hodnik.*

* Zijdi s tog gajnka van. Koga vraga čamiš tam?

- **gdoj** *zamj. tko.*

* Čula sem da se z nekem spominjaš vani. Gdoj je to bil?

- **gelender** *m. niska ograda.*

* Naj se nagingjati čez taj gelender da nebuš na glavu opal.

- **genuti (se)** *gl. pokrenuti se.*

* Geni se već jemput, ležiš kak trut na postelji, a ja neznam kam bi prije od posla.

- **gitra** ž. *rešetka.*

* Morali bi ofarbati one gitre na štaglju, grde ih je videti.

- **gizdav** *prid. važan.*

* Viš kak se gizdave drži od kak ima novi auto.

- **glibok** *prid. dubok.*

* Ova jama je fajn gliboka.

- **gnjoj** *m. gnoj.*

* Hjesen treba vrt zeštihati i par koul gnjoja navoziti.

- **gospa** *ž. gospođa.*

* Pri Marice je neka fanj držeća gospa, nigdar ju nisem videla do sad.

- **grojzdje** *sr. grožđe.*

* Lani je cijepljenje grojzdja bile sve kvarne, Bog zna kak bu letes.

- **grdi** *prid. ružan.*

* Daj se ljepše obliječi, nemreš takev grdi k meši iti!

- **gredenc** *m. kredenac.*

* Prosim te, donesi mi čisti rupček, tam ti je vu gredencu.

- **grtašlin** *m. novčanik.*

* Valjda bu zutra plaća v fabrike, tijenki mi je grtašljin.

- **grunt** *m. kuća s okućnicom.*

* Dok sem ja živa on na moj grunt nogom nebu kročil! Nek ti bu to jasne.

- **gruntati** *gl. razmišljati.*

* Cijeli dan dumiš na stolcu, si nekak odsutna z misli. Kaj si gruntaš?

- **gujda** *ž. prasica.*

* Stara gujda v kocu spi .

- **gumb** *m. dugme.*

* Prosim te, daj mi priši gumb, opal mi je. Nemrem si hlače zakopčati.

H

- **hajcati** *gl. paliti vatru.*

* Otpri okne, vužgala se bum kak si zahajcal ogenj.

- **hamper** *ž. kanta za vodu.*

* Odi na zdenec i donesi hamper friške vode.

- **hapsiti** *gl. uhapsiti.*

* Milicija je došla po Iveka, hočeju ga hapsiti, ali izgleda da je junec opet pobegl.

- **hasniti** *gl. raditi.*

* Jedva čekam nedelju da si počinem, cijeli tjeden hasnim po hiže i dvorišću.

- **hititi** *gl. baciti.*

- * Mlijeke se skisle vane na suncu, sad ga moreme hititi.
- **hiža** ž. *kuća*.
- * Pri naše hiže je navijek bile sega za jesti.
- **hmrijeti** gl. *umrijeti*.
- * Vunoć sem čula sovu kak huče, da nije susedova babica hmrla.
- **hopsati** gl. *dodvoravati se*.
- * Badava hopšeš oko mene, rekla sem ti da nikam nejdeš i tak bu!
- **hrbet** m. *leđa*.
- * Od pečenoga mesa najbolji mi je hrbet za jesti.
- **hripati** gl. *šumno disati*.
- * Idem si čaja skuhati, već mi par dana hriplje v plućam.
- **hrmbati** gl. *mukotržno raditi*.
- * Nije dost kaj na poslu hrmbam, još moram i doma.
- **hruška** ž. *kruška*.
- * V trnacu su počele zrijeti hruške.
- **hudo** pril. *loše*.
- * Bome mi se hude piše na poslu. Direktor je otpustil dost radnikuv!
- **huškati** gl. *podbadati*.
- * Tetec se neke srdi na nas, nešče ga je sigurne nahuškal protiv nas.

U skupini riječi na I ističe se pojam igrati za riječ svirati što se također koristi u drugim krajevima za pojam plesati pa čak i u jezicima susjednih zemalja također za definiranje pojma plesa.

I

- **iber** m.1. *karta veće vrijednosti u istoj boji*.
- pril.2. preko neke količine.*
- * 1. Moraš deti ibera na tref dečka!
- 2. Ostale mi je još ibera penez pa si morem neke kupiti.
- **iglica** m. *broš*.
- * Skopčila sam kijklju s onu lijepu iglicu.
- **igrati** gl. *svirati*.
- * Cijelu noć smo tancali na zabave, mužikaši su tak lijepe igrali.
- **imeti rad** gl. *voljeti*.
- * Imam te tak rad da bi sve za te napravila!

- **iskati** *gl. tražiti.*

* Cijlu hižu sem naopak preokrenula dok sam našla tašku!

J

- **jafkati** *gl. jaukati.*

* Mene svaka kost buli pa mučim, a ti jafčeš cijeli dan kak da buš hmrla ovaj čas!

- **jagoda** *ž. bobica.*

* Već su slatke one jagode na plavem grozdju pod brajdu.

- **jajce** *sr. jaje.*

* Idem na koačak prije kmice pobrati jajca.

- **jambrati** *gl. gundati, predbacivati.*

* Kaj god napravim niš ti nije zaprav, same znaš jambrati!

- **jarek** *m. jarak.*

* Obuj si škornje kad peš van, v jarku je velike blate.

- **Jezuš** *m. Isus.*

* Jezuš kak je to dijte nedokazane, to još nis nigde vidla!

Promatrajući skupinu riječi na K uočava se ponovno mnogo germanizama (kumplug, kofer,

K

- **kača** *ž. zmija.*

* Nejdj v to grmlje da te nebu kača hgrizla.

- **kaditi** *gl. pušiti.*

* Tak kadiš da te nije ni moći videti od dima!

- **kalati** *gl. cijepati drva.*

* Trebale bu drva nakalati, već je zima hvečer.

- **kaljuža** *ž. kaljuža.*

* Svinje su se blatne, valjale su se v kaljuži.

- **kefa** *ž. četka.*

* Svi su ti lasi raskuštrani, zemi kefu i počeši se.

- **kihljati (se)** *gl. smijati se.*

* Čuješ kak se puce kihljaju, sigurne su videle kakve dečece.

- **kijčkati (se)** *gl. blago se prepirati.*

* Naj se kijčkati s tu bedaču, ona same po svojem tira!

- **kiklja** *ž. haljina.*

- * Svu sam si kiklju poflekala dok sam probavala jele.
- **kinderbet** *m. dječji krevetić.*
- * Pucica mi je zaspala v krilu, idem ju odnesti v kinderbet spat.
- **kindati** *gl. kititi.*
- * Kad otec donese bor v hižu bume ga okindali.
- **kipec** *m. sveta slika.*
- * Bum ti pokazala onuga kipca. Donesi molitvenik, nutra mi je.
- **kištra** *ž. ladica.*
- * Otpri kištru i zvadi mi rubec. Vani puše veter bum si ga dijla kad pem v dućan.
- **kitje** *sr. granje.*
- * Morame one kitje v trnacu pobrati kaj je opale dok je vujec voćke obrezival.
- **kladivec** *m. čekić.*
- * Gdo je zgubil kladivca? Moramo drva scijepati.
- **kleti** *gl. psovati.*
- * Nemrem te poslušati kak kuneš, to je tak grde za čujti.
- **kljijet** *ž. kljjet.*
- * Bute došli k kljeti da si neke spijeme, dosta sme se nadelali!
- **klofati** *gl. isprašivati tepih.*
- * Konačne je došle ljepše vrijeme pa morem tepihe sklofati.
- **klop** *m. krpelj.*
- * Dojdi k meni da te spreglejem da nemaš negde klopa.
- **kmica** *m. mrak.*
- * Još ni došla doma, a već je kmica.
- **kočak** *m. nastamba za perad.*
- * Kmica je, odi stiraj kokoši v kočak.
- **konec** *m. kraj.*
- * Nebuš vječne mogla okol landrati, tomu bu jenput došel konec.
- **korenje** *ž. žuta mrkva.*
- * Donesi mi z vrta male korenja, bum dijela v kuhanje.
- **kostanj** *m. kesten.*
- * Sneha je nabrala kostanje, večeres ih bume spekli.
- **kotec** *m. svinjac.*
- * Pajcek vam je pobegel s koca van!
- **kotel** *m. kotao.*

- * Dojdi k meni v soboto, kahal bum rakiju v kotlu.
- **kraljuž** *m. lančič.*
- * Pogle kakev kraljuž si je dela oko vrata.
- **kopanja** *ž. posuda iz koje jedu svinje.*
- * Priredila sam napoj za pajceke. Odi ga odnesi v kopanju.
- **kragljin** *m. ovratnik.*
- * Popravi si taj kragljin na rubače, nemreš takev med ljudi iti.
- **krajcati (se)** *gl. mimoilaziti se.*
- * Videla sem ščere Štefeka, sme se krajcali z auti.
- **krama** *ž. otpad.*
- * Kaj pribiraš tu staru kramu?! Im je je pun štagelj i najže!
- **kričati** *gl. vikati.*
- * Koga vraga kričiš po te hiže, te čujeju svi susedi.
- **krigljin** *m. krigla.*
- * Tak bi si spila krigljin pive!
- **krmeželj** *m. krmelj.*
- * Odi se hmij, pune su ti oči krmežlje.
- **krmenatlin** *m. kotlet.*
- * Ostavi jen krmenatlin ze strani na mesari, obećala sam vunjici da je bum donesla.
- **krop** *m. kipuća voda.*
- * Pristavi vodu za krop. Kad zakoljem piščenca bum ga poparila z kropem.
- **kufer** *m. kovčeg.*
- * Kaj si nametala v te kufere da su tak žmehki!
- * Pun mi je kufer i tebe i svega!
- **kulike** *pril. koliko.*
- * Kulike je vur? Tak mi se počele spat i jedva gledim.
- **kup** *m. hrpa.*
- * Prizubljay sve listje na jen kup.
- **kupica** *ž. čaša.*
- * Daj mi natoči gemišta v kupicu.
- **kuplung** *m. kvačilo.*
- * Do kraja moraš stisnuti kuplung, zate ti auto stalne krepava.
- **kuraž** *m. hrabrost.*
- * Od kud ti kuraž da prejdeš van z hiže bez moje dozvole?!

- **kuruza** ž. *kukuruz*.

* Težake moram najti za kuruzu okapati.

- **kusa** ž. *ženka psa*.

* Tak si kak selska kusa!

- **kuš** *uzv. služi za ušutkavanje*.

* Budi kuš dok ja govorim! To ti već nisem jenput i dva put rekla.

- **kušlec** *m. poljubac*.

* Dal mi je kušlec poskrivečki da nišče ne vidi.

- **kušnuti** *gl. poljubiti*.

* Ivek me kušnul snočka!

- **kvit** *pril. poravnano*

* Vrnula sem ti peneze i sad sme kvit. Čisti račun, duga ljubav!

U skupini riječi na L uočava se da pojedine riječi su nastale gubitkom prvih slova riječi standardnog jezika poput pojma lasi (vlasi), a drugima su palatali zamijenjeni s ije (lišće-listje).

L

- **lačen** *pril. gladan*.

* Tak sem lačna da bi vola pojela, sve mi se megli od gladi.

- **lafra** ž. *maska*.

* Pogleč ju kak zgledi. Tak se je jahke namazala kak lafra.

- **lagev** *m. bačva*.

* Zovi suseda da ti pomogne lagve znesti z štaglja. Treba ih sprati prije berbe.

- **lajbek** *m. prsluk*.

* Naj kukati da ti je zima! Obleči si lajbek bu ti lježe.

- **lakomen** *pril. lakom*.

* Tak si postel lakomen v zadnje vrijeme. To kaj si sad sve pojel nebi ni kusa z maslem
pojela!

- **landrati** *gl. hodati okolo*.

* Nigdar ga nema doma, po cijele dane landra okol.

- **lasi** ž. *kosa*.

* Moram iti k frizijerki da mi pošiša male lasi.

- **lesa** ž. *vrata na ogradi*.

* Odi otpril lesu, ideme s traktorom i kolima na njivu.

- **listje** *sr. lišće.*

* Cijelu noć je veter jahke pihal i listje nosil. Puna ga je veranda, odi to primeti male.

- **lomar** *m. ormar.*

* Pospravi te kapute v lomar. Če gdoj dojde k hiže grde je za videti.

- **lojtra** *ž. ljestve.*

* Zemi si lojtru nebuš mogla tak visoke.

- **luknja** *ž. rupa.*

* Badava mi se skrivaš, vidim te čez luknju.

- **lupiti** *gl. čistiti; lupiti kukuruz.*

* Nemam kaj živine više jesti za dati. Odi zlupiti male kuruze.

LJ

- **lete** *ž. godina.*

* Za mesec dan bu Božić, lete začas prejde.

- **lježe** *pril. lakše.*

* Mam mi je lježe kak sem si poijela juhicu. Baš mi je pasala.

- **ljuftati (se)** *gl. zračiti (se).*

* Lijepe puše vane, dijela bum kapute van da se ljuftaju.

M

- **maček** *m. mačak.*

* Maček cijeli dan mijuče, daj mu neke hiti za jesti. Nemrem ga više puslušati.

- **mašlin** *ž. mašina.*

* Navuču se već jenput cipele vezati v mašlin, a ne da ti je to navijek sve zavuzlane.

- **megla** *ž. magla.*

* Tak se gusta megla spustila da ni moči prsta pred nose videti.

- **meja** *ž. granica.*

* Pokle kad peš orat pazi na našu meju, naj po susedovom iti!

- **mekla** *ž. metla.*

* Denes nisi z prstem meknula, zemi meklu i bar pometi hižu!

- **melin** *m. mlin.*

* Dok sem ja bila mala kuruzu sme na melin peljali.

* Noga mi je prešla v meljin!

- **melja** *sr. brašno.*

* Babica je spekla kruh s kuruzne melje.

- **mesara** *ž. kolinje.*

* V subotu bume mesaru imeli, da nebi kam z doma prešla!

- **meša** *ž. misa.*

* Zmrzla sem se denes pri meši, bile je jake zima v cirkvi.

- **mešter** *m. majstor.*

* Ivek je postal pravi mešter, sve na svijetu zna popravljati.

- **metati** *gl. stavljati.*

* Cijeli život sem metala peneze v stranu kaj bum imela za pod stare dane.

- **mišaflin** *m. lopatica za smeće.*

* Primeti smetje na taj mišaflin.

- **mlajši** *pril. mlađi.*

* Naš dečec je za dvije lijeta mlajši od susedovog, a puni je ozbiljnješi.

- **močen** *pril. jak.*

* Mirko je najbolje močen čovek v selu!

- **morti** *pril. možda.*

* Morti nebu zutra dešč curel, pa se bu mogle male na vrt.

- **mrčnjak** *m. prikaza koja se pojavljuje noću.*

* Cijelu noć si hodil po hiže gore dolje, kak mrčnjak!

- **mrzlo** *pril. hladno.*

* Probaj kak su mi ruke mrzle, zabila sem si zeti rukavice.

- **mučati** *gl. šutjeti.*

* Jel buš mučal već jenput?!

- **mustači** *m. brkovi.*

* Vujec je mustače pustil od kad sem ga zadnji put videla. Skore ga nijesem prepoznala.

- **mužika** *ž. muzika.*

* Daj vužgi radio da nam igra mužika, bu nam prije vrijeme prešle.

N

- **nacijati** *gl. piti puno tekućine.*

* Nacijaš se cijeli dan, nije ni čude da moraš stalne na zahod hoditi.

- **nafunjiti (se)** *gl. naljutiti se.*

- * Babica se neke nafunjila na nas. Nije je ni blizu.
- **najti** *gl. naći.*
- * Ja nigdar nemrem najti detelju z četiri lista.
- **najže** *m. tavan.*
- * Na najžu ima pune kuruze.
- **naklje** *pril. na podu.*
- * Po naklje je sve pune smetja, daj to primeti male.
- **našajbati (se)** *gl. napiti (se).*
- * De si se pak tak našajbal?!
- **navčiti (se)** *gl. naučiti se.*
- * Navči se jenput da mi prestaneš odgovarati. Svakem loncu si poklopec!
- **navudren** *pril. talentiran.*
- * Njemu je lahke v škole, on ti je navudren za se.
- **negdar** *pril. nekad.*
- * Negdar je bile pune lakše.
- **nešće** *zamj. netko.*
- * Moreš se ti srditi kolko god hočeš, nešće ti je to moral reći!
- **nevesta** *ž. bratova supruga ili suprogova sestra.*
- * Nadičina nevesta je jahke vrijdna. Čim se zbudi počne hasniti.
- **nič** *pril. ništa.*
- * Nič me naj pitati ! Pun mi je kufer, i tebe i svih!
- **nigdar** *pril. nikad.*
- * Poglej se kam te je to dopeljale, nigdar nečeš niš posluhnuti!
- **noriti** *gl. ludovati.*
- * Tak nemreš niš napraviti, prestani noriti i smiri se.

NJ

- **njihaljka** *ž. ljuljačka.*
- * V dvorišće sme deli njihaljku da vnučica ima kad dojde k nam.
- **njiva** *ž. oranica.*
- * Drugi tjeden treba iti kuruzu okapat na njivu.

U skupini riječi na O uočava se dosta pojmova na ekavici.

O

obed *m. ručak.*

* Moreš stol postaviti, obed je gotov.

- **oberliht** *m. otvor na vrhu prozora.*

* Otpri oberliht da male zraka dojde, bume se pogušili tu!

- **obesiti (se)** *gl. objesiti.*

* Idem viješ obesiti van na štrik, veter puše brze se bu posušil.

- **obleči (se)** *gl. odjenuti (se).*

* Daj se obleči, sega se buš prehladela!

- **obleka** *ž. odjeća.*

* Nemam drugu čistu obleku nek ta kaj je na meni.

- **oblok** *m. prozor.*

* Oblok je tak zamazan da se ne vidi čez njega van. Idem ga oprati.

- **obrezavati** *gl. obrezivati.*

* Pokle obeda pem vočke obrezati v trnac.

- **odnavek** *pril. oduvijek.*

* Odnavek se gibanica za Vuzem dijla.

- **ofirati** *gl. udvarati se.*

* Gdo ti je one stalne ofiral na zabavi? Ja ga ne poznaj.

- **ogenj** *m. vatra.*

* Vužgi ogenj, bume se pomrzli inače!

- **oprava** *ž. haljina.*

* Dala si bum zešiti novu opravu da imam za kam prejti.

- **otpeljati (se)** *gl. odvesti.*

* Pijača te nebu nikam otpeljala! Nebuš dobre završil.

- **otprijeti** *gl. otvoriti.*

* Nemrem otprijeti flašu, masne su mi ruke.

P

- **pac** *m. rasol od octa u koji se stavlja meso.*

* Za večeru bum spekla rebrica z paca. Odi ih zvadi z paca.

- **pajcek** *m. svinja.*

* Kulike bute pajceke kupili letes?

- **pajdaš** *m. prijatelj.*

* De su ti sad tvoji pajdaši? Kad treba težake najti onda ih nigde nije.

- **pak** *pril. opet.*

* Pak nisi niš napravila kaj sem ti rekl!. Nigdar niš ne posluhneš!

- **peharček** *m. mali vrč za vino.*

* Natoči mi male vina v peharček, tak si bi ga spil!

- **pehati** *gl. zadirktivati; dosđivati.*

* Naj pehati vume jer te bum tak flisnula da buš videla svojega Boga!

- **pekel** *m. pakao.*

* Tebe nije ni Boga ni vraga strah! V peklu buš završil!

- **pelcer** *m. mladica za presađivanje.*

* Suseda mi je dala pelcere od viseće rož, bum si ih pupikala v tijgline.

- **peljati** *gl. voziti.*

* Voz sijena sme peljali doma.

- **penezi** *m. novac.*

* Tijunki mi je getaršljin, slabe imam penez.

- **pentrati (se)** *gl. penjati se.*

* Same se ti pentraj po te hruške, opala buš z nje kak si duga i široka!

- **penzlin** *m. kist.*

* Če si gotuv z malanjem dobre operi penzlin jer se bu sega zasušil.

- **perilek** *m. krpa za pranje posuđa.*

* Odi meste mene operi posudu, zemi perilek i operi onih par tenijera.

- **perut** *ž. kokošje krilo.*

* Dijla sem v juhu perut, moreš ju za večeru jesti.

- **pijača** *ž. piće.*

* Vjutre je kum platil jednu pijaču v gustione!

- **pik** *m. zla namjera.*

* Uvijek mi ima neke za reči. Točne me ima na piku!

- **piknja** *ž. točka; mrlja.*

* Ručniki su puni nekakve piknji, to se neda oprati. Sramota me takve na štrik deti!

- **piščenka** *ž. mlada kokoš.*

* Krasne su nam letes piščenke, gledim ih kak paseju po trnacu.

- **pleča** *m. leđa.*
- * Gola su ti pleča, deni si sviter da se ne prehladiš.
- **pletenka** *ž. pletena boca.*
- * Zele si bume pletenku vode kad peme v polje.
- **plot** *ž. ograda.*
- * Naslonil je biciklin na plot.
- **počinuti (se)** *gl. odmoriti (se).*
- * Dosta sem se denes nadijlala, moram si male počinuti!
- **pofuriti (se)** *gl. popariti.*
- * Pazi da se nebuš pofurila!
- **polehko** *pril. polako.*
- * Polehko, kam ti se k vragu žuri!
- **poluknuti** *gl. nakratko pogledati.*
- * Nebum duge ostala. Došla sem vas same male poluknuti, da vidim kak ste je.
- **popevka** *ž. pjesma.*
- * Z trsja se čuje takva popevka, to sigurne vujničini težaki popijevaju.
- **posejati** *gl. posijati.*
- * Posejela sem šalatu na vrtu, brze bu zrasla.
- **posel** *m. posao.*
- * Tuliki posel imam za napraviti da neznam čega se bi prve prijela.
- **postelja** *m. krevet.*
- * Cijeli dan ležim v postelji, tak mi se niš neda delati.
- **potepati (se)** *gl. uludo potrošiti; hodati okolo.*
- * Po cijele dane se potijplješ okol. Bolje ti bi bile da si pravi posel najdeš.
- **potrefiti (se)** *gl. slučajno se dogoditi.*
- * Nigdar to nebi rekla. Tak se baš potrefile!
- **povedati** *gl. reći.*
- * To kaj ti povijedaš nemreš ni za rep, ni za glavu prijeti!
- **pozabiti** *gl. zaboraviti.*
- * Sad sem pozabila kaj sam štijla reći. Bum ti povijdala kad se zmislím.
- **prefriganec** *m. snalažljiv čovjek.*
- * To je takev prefriganec kakvuga ima male de! Taj nebu gladen ostal, bez brige budi!
- **prejti** *gl. otići.*

- * Kam si prešiel? Vrni se sim , nijsme mi još dva gotovi!
- **prekrdašiti** *gl. prevršiti svaku mjeru.*
- * Sad si ga zbilja prekrdašil! Sam se zvljeci s toga, na me više naj računati!
- **preveć** *pril. previše.*
- * Kaj je preveć, preveć je! Se ima svoje meru!
- **prigledi** *gl. posjetiti novorođenu bebu i majku.*
- * Drugi tjeden moramo iti v priglede, već je prešlo tri meseca kak je suseda rodila.
- **proč** *pril. u stranu.*
- * Mekni se proč, same mi smijtaš!
- **prostiti** *gl. moliti.*
- * Dobre zaključaj hižu, mi zgledi da ide ciganica po selu prosit.
- **prošćenje** *sr. proštenje.*
- * Odi z menu na prošćenje v nedelju.
- **prošecija** *ž. prošecija.*
- * Hvečer se okuplji i lasi operi, zutra ideme na prošeciju.
- **pršun** *m. peršin.*
- * Nekak mi je slabe pršun zišel, pa kaj nebum ni za juhu imijela.
- **prut** *m. suha grana.*
- * Tak si suha kak prut, da male veter jače zapuše bi te odnesel.
- **psiha** *ž. noćni ormarić s ogledalom.*
- * One tabljetiče kaj sem v miraz donesla bum na psihu dijela.
- **ptić** *m. malena ptica.*
- * Čuješ kak ptići kričiju, mam mi je lepše. Znači da bu brze proljeće došle.
- **puca** *ž. cura, djevojka.*
- * Ona je jake lijepa puca.
- **pukati** *gl. čupati.*
- * Idem popukati onaj drač kre cvijetja, grde ga je videti.
- **pušljek** *m. stručak cvijeća.*
- * Naberu pušljek cvijetja, bume babice odnesle kad ju peme glejt.
- **puter** *m. maslac.*
- * Zemi si putra i kruha za fruštuk.

R

- **raca** *ž. patka.*

- * Za Sesvete bume racu zaklali i spekli.
- **ranglja** ž. *zdjela*.
- * Ranglja je ostala sva masna od pečenja, nisi ju dobre oprala.
- **rešt** m. *zatvor*.
- * Si čul da je Jožek završil v reštu? Milicija ga je ščere otpeljala.
- **rikverc** pril. *unatrag*.
- * Kad ideš van z dvorišča najbolje ti je iti na rikverc, tak ti bu najlježe.
- **rinčice** ž. *naušnice*.
- * Susedov dečec nosi rinčicu v uhu, zgleda ko kakev mamlaz.
- **rit** ž. *stražnjica*.
- * Kakvu Bara ima veliku rit! Fest se je popunila v zadnje vrijeme.
- **rožde** m. *ostaci vinove loze nakon rezanja*.
- * Moram iti pobrati rožde v trsje. Otec je gotev s rezanjem.
- **roženica** ž. *greda u krovnoj konstrukciji na koju se polaže crijep*.
- * Roženice su nam dost slabe, strah me da ne popucaju i da se sve ne zruši.
- **rondati** gl. *praviti buku*.
- * Sčim vragem rondaš po tomu najžu?
- **rubača** ž. *košulja*.
- * Deni si rubaču v hlače bu ti to ljepše stale.
- **rubec** m. *rubac; marama*.
- * Babice sem za rođendan kupila nuovoga rupca.
- **rucelj** m. *ostatak od lupljenja kukuruza*.
- * Poberi tu rucelj inače se bu sve v hižu nusile.
- **ruljiti (se)** gl. *trljati se*.
- * Naj si oči ruljiti, črljene ti buju!
- **rupček** m. *platnena maramica*.
- * Deni si rupček v žep, da si imaš v kaj nos obrisati!
- **ružđiti** gl. *runjiti kukuruz*.
- * Bute još duge ružđili kuruzu? Obed bu taki gotov.

S

- **semen** m. *sajam*.
- * Mogli bi v subotu na semen iti, bume odma videlji kak se krečeju cijene blaga.
- **sesti** gl. *sjesti*.

- * Kaj stujiš na vratam, odi v hižu i sedni si kak čovek!
- **senj** *m. san.*
- * Vunoč sem imijla grdi senj, valjda se nebu nič dogudile!
- **sikam** *pril. svuda.*
- * Naj svoj nos sikam vtikati, de mu je meste i de nije!
- **skula** *ž. krasta.*
- * Naj se po skule čohati, buš si reskrvarela i ranu napravila.
- **smetje** *sr. smeće.*
- * Zemi traktora i otpeljaj to smetje na smetište.
- **sneha** *ž. snaha.*
- * Vunjica nije zadovoljna z snehu, povijedala mi je da je neće nič pumoći.
- **snočke** *pril. sinoć.*
- * Snočke su duge cucki lajali, sigurne je nešče strajnski išel po cesti.
- **sopun** *m. sapun.*
- * Z sopunem se operi, noge su ti sve zmazane!
- **spomenek** *m. razgovor.*
- * Čula sem spomenek od susede i Ivkice. Planiraju nuovi auto kupiti.
- **srditi (se)** *gl. ljutiti (se).*
- * Sad se srdite jedna na drugu, a do ščere ste jena pri druge bile kuhane i pečene.
- **stiha** *pril. tiho.*
- * Dešč tak stiha curi. Dobre je došel bar bu zemlja male namokla.
- **svetek** *m. blagdan.*
- * Vidi se da je Vuzem veliki svetek, još nigdar nije tulike ljudi bile pri meši.
- **sviter** *m. džemper.*
- * Male preljuftaj svitre inače ih buju sega moljci pojeli.

Š

- **šajba** *ž. prozorsko staklo.*
- * Najte tu loptu nabijati tak blizu hiže, bute šajbu z nju zdrobili.
- **šalabajzati** *gl. hodati okolo.*
- * Još uvek nije došel doma, sigurne šalabajza nekud! Taj dečec me bu živu v grob zatiral!
- **šalata** *ž. salata.*
- * Nabrala sem mlade šelate, bume ju jeli za obed.

- **ščere** *pril. jučer.*
- * Ščere je cijeli dan dešč curel.
- **ščap** *m. štap.*
- * Zemi si ščap, bu ti lakše po šume huditi.
- **šekret** *m. wc.*
- * Moram iti scat, idem na šekret.
- **šenica** *ž. pšenica.*
- * Još male i šenicu bume morali žeti.
- **šerajzlin** *ž. žarača.*
- * Žeravku sam rezgrnula s šerajzlinem.
- **škatulja** *ž. kutija.*
- * Na najžu treba one škatulje poslužiti, nič čovek nemre najti kad mu treba.
- **škornji** *ž. čizme.*
- * Dodaj mi škornje, moram iti kotec prat.
- **škrljak** *m. šešir.*
- * Pazi da ti veter nebu škrljak odnesel.
- **škrnicljin.** *m. papirnata vrećica u koju se stavlja roba u trgovini.*
- * Natrpala mi je to se v jen škricljin, dobre da nije pukel i da mi nije se na pod opale.
- **šlafruk** *m. kućna haljina.*
- * Slijeci šlafruk i oblijeci se kak spada da nebu gdoj još v hižu došel.
- **šlifer** *ž. navlaka za poplun.*
- * Preslijekla sam poplun v čisti šlifer.
- **šnajderica** *ž. krojačica.*
- * Popoldan idem k šnajderici da mi zešije novu kijklju.
- **špancijrati (se)** *gl. šetati (se)*
- * Tak je gizdav dok se špancijera po selu. To radi toga kaj se bu brze ženil!
- **šparati** *gl. štedjeti.*
- * Morame početi šparati za črne dane. Nikad neznaš kaj ti se more doguditi.
- **šparet** *m. štednjak.*
- * Na šparetu sem kuhanje ostavila, male pripazi na njega!
- **špigelj** *m. ogledalo.*
- * Po cijele dane se same v špigelj gleda, ni s prstem ne mekne!
- **štagej** *m. prostor za odlaganje stvari.*
- * Nakalana drva najbolje je spraviti v štagej.

- **štala** ž. *staja*.

* Z štale se neke čuje. Odi brze glet da nije breja počela leći!

- **šteker** m. *utičnica*.

* Naj prste metati v šteker!

- **štijenge** ž. *stepenice*.

* Tak se je napil ko da nije mogel po štijgam iti!

- **štimung** m. *raspoloženje*.

* Na svadbe je bil dober štimun pa sme do fajrunta ostali.

- **štrik** m. *tanko uže*.

* Odi glejt van na štrik e se je viješ posušil.

- **študirati** gl. *duboko razmišljati*.

* Već dva dana same mučiš i študiraš neke, sigurne buš neke pametne zmislil!

- **štukati** gl. *nadodavati*.

* Sfaljele mi je orihe za filju, bum štukala z ljišnjaki.

- **štumfi** ž. *čarape*.

* Oblekla sam nove štumfe kaj mi je babica kupila.

- **šupiti** gl. *pljusnuti*.

* Tak ga je šupila pred svimi da se svega začerljenel.

- **švicati** gl. *znojiti se usred bolesti*.

* Cijlu noć sem švicala, posteljina je mokra da ju moreš žmikati.

T

- **tanc** m. *ples*.

* Baš sem vesela, Ivek me je pozval na tanc!

- **tancati** gl. *plesati*.

* Cijlu večer su skup tancali, možda bu neke od toga!

- **taška** ž. *torba*.

* Z Njemačke da mi nisi došel bez nuove taške!

- **tat** m. *lopov*.

* Normalne hodi, kaj se šuljaš kak kakev tat!

- **teček** m. *tetak*.

* Zutra moram boljši obed napraviti, dolazi teček i teca z Zagreba!

- **tenjer** *m. tanjur.*

* Deni tenjere na stol, sad buju težaki došli na večeru.

- **težak** *m. radnik.*

* Svaka ti čast kakve si težake pribavil! Tak da ja se moram iza njih popravljati.

- **tork** *m. utorak.*

* Vnuku je v tork rođendan, moram mu tortu speći!

- **trač partija** *m. razgovor u kojem se trača.*

* Sneha saki dan ide k susede na kavu. Imaju trač partiju!

- **trančijrati** *gl. komadati meso.*

* Moram trančijrati onu guvedinu za škrinju.

- **tranik** *ž. livada za košnju.*

* Trava je već velika na traniku, morame ga pokusiti.

- **trijebiti** *gl. čistiti.*

* Orehi su letes bili fanj rodni, cijlu jesen bume imeli kaj trijebiti.

- **trnac** *m. voćnjak.*

* Zutra beremo šljive v trnacu.

- **trsje** *m. vinograd.*

* Težaki su prešli kopat v trsje.

U

- **uteha** *ž. utjeha.*

* Nič ja nemam od toga kaj je tebi žal. Slaba je to meni uteha!

V

- **vajnglin** *ž. veća posuda za pranje odjeće.*

* Pun je vajnglin viješa za pranje.

- **vajnkuš** *m. jastuk.*

* Jahke je mehki ovaj pernati vajnkuš.

- **veranda** *ž. terasa; balkon.*

* Luk se suši na verandi.

- **veselica** *ž. zabava.*

- * Same po veselicam hodiš, de duže tu je tebi bolje!
- **vinterica** ž. *jakna*.
- * Obljci vintericu prije nek ideš van, jahke veter puše.
- **vnuček** m. *unuk*.
- * Vnuček mi je jahke zbiren, nič neće jesti.
- **vrnuti (se)** gl. *vratiti se (se.)*
- * Kad se misliš vrnuti doma?
- **vučitelj** m. *učitelj*.
- * Drugi put poslušaj kaj vučitelj govori v škole!
- **vudriti (se)** gl. *udariti (se)*.
- * Vudrila sem se h postelju, viš kak mi je noga poplavela.
- **vugel** m. *ugao*.
- * Zidi h vuglu su počeli piknjaveti od pljesni
- **vugnuti (se)** gl. *maknuti (se)*.
- * Vugni se v stran, nemrem prejti kraj tebe.
- **vugorek** m. *krastavac*.
- * Pobrara sam sve vugorke na vrtu.
- **vuho** sr. *uho*.
- * Da si smesta došel sim inače te bum prijela za vuho i dovlijekla!
- **vujec** m. *ujak*.
- * Naš vujec je pravi gazda, skrbi za cijelu familiju!
- **vura** ž. *sat*.
- * Poglej na vuru kulike je vur, da nebun zakesnila na posel.
- **vuš** ž. *uš*.
- * Meni je mati z petrolejem glavu mazala same da vuši pokrepaju.
- **Vuzem** m. *Uskrs*.
- * Jedva čekam Vuzem da dijelame pisanice.
- **vužgati** gl. *zapaliti*.
- * Vužgala sam ogenj.

Z

- **zafrig** ž. *zaprška*.
- * Bažulj se kuha, pem napraviti zafrig.
- **zagutiti (se)** gl. *zadaviti (se)*.

- * Polahko ij da se nebuš zagutil! Im se nišče s tobu ne bori!
- **zahliknuti (se)** *gl. zagrcnuti (se).*
- * Slina mi je krive prešla pa sem se zahliknula!
- **zajec** *m. zec*
- * Treba detelje za zajce nakositi, nemam im više kaj za jesti dati.
- **zaprijeti** *gl. zatvoriti.*
- * Zapri se v hižu i da nisi više van prismrdela. Nemreš takva betežna okol hoditi.
- **zapuščen** *pril. zapušten.*
- * Od kak joj je familija prešla z sela v grad, Janičin grunt je sev zapuščen.
- **zbuditi (se)** *gl. probuditi se.*
- * Vunoć sem se zbudila v tri vure i nikak više zaspati se dok nijs počela ovčice brujiti.
- **zdenec** *m. bunar.*
- * Naj se naginjati v zdenec da nebuš vnutra opal!
- **zdigati (se)** *gl. dizati (se).*
- * Nemreš ti te cigle zdigati , žmehke su. Da nebuš bruh dubila!
- **zdihavati** *gl. uzdisati.*
- * A te kaj muči? Same hodiš po hiže i zdihavaš.
- **zganjati** *gl. izvoditi nešto.*
- * Kaj zganjaš? Nigdar nebuš pameti došel, badava tebi lijeta.
- **zgledeti** *gl. izgledati.*
- * Kak to zglediš, kak da si duha videl?! Nemaš kapi krvi v licu!
- **zibati** *gl. ljuljati.*
- * Bum zibala detece da lakše zaspi.
- **zijati** *gl. vikati.*
- * Pazi da ti se nebu muha v gubec zalijetela kak zijaš.
- **zipka** *ž. kolijevka.*
- * Kad su bili mali vnučad sem navijek nunala v zipke.
- **zlamijnka** *ž. madež.*
- * Imam tri velike zlamijnke od kad sem se rodila.
- **zleći se** *gl. izleći se.*
- * Prošlu nuoč sme slabe spali. Krava nam je zlegla.
- **zleteti** *gl. izletjeti.*
- * Snočke nam je fazan zletel pred auto kad sme se vraćali domov.

- **zmišljati** *gl. izmišljati.*

* Prestani zmišljati neke kaj se nije dogodile!

- **zrihtati (se)** *gl. dotjerati (se).*

* Bome si se fanj zrihtala, to sigurne za Iveka!

- **zubače** *ž. grablje.*

* Zela bum zubače i pem na ledinu.

- **zublјati** *gl. grabljati.*

* Nek mi nešče ide pomoći zublјat sijene.

- **zutra** *pril. sutra.*

* Bog zna kakve bu zutra vrijeme?

Ž

- **žep** *m. džep.*

* Naj držati ruke v žepu, rajši se primi nekakvuga posla.

- **žeravka** *ž. žeravica.*

* Odi hiti još koje drve, žeravka bu zgasla.

- **živina** *ž. naziv za domaće životinje.*

* Nemreme duge ostati, trebale bu živinu zaprijeti prije nek kmica padne.

- **žmah** *m. okus vina.*

* Niš mi se ne dopada letešnje vine, nije dobrog žmaha.

- **žmehko** *pril. teško.*

* Kaj si kupila v dućanu da je tak žmehko.

- **žmikati** *gl. cijediti mokru odjeću.*

* Prije nek obijesiš viješ na štrik treba ga dobre ze'žmikati.

- **žnjiranci** *m. vezice za cipele.*

* Zaveži si žnjirance! Vlečeju ti se po podu, još buš opala prek njih.

- **žuga** *ž. guska.*

* Odi po žuge, viš kam su prešle, kam ih vrag nosi!

- **žuhko** *pril. gorko.*

* Ovi orehi su fajn žufki.

- **žulјiti** *gl. prati.*

* Moram požulјiti viješ prije nošenja, duge stuji v lomaru.

Konačno se može istaći da u rječniku govora Gornje Stubice ima dosta tuđica koje su posljedica povijesti i kulturnih trendova, miješanja jezika te međukulturnog utjecaja. Uglavnom se veliki broj riječi koristi i u ostalim krajevima Hrvatske, doslovno ili manje preoblikovanih ali i dalje svima razumljivih, ali ima i riječi koje u drugim krajevima ne bi razumjeli poput riječi: žuljiti, zlamijnka, vugorek i dr.

3.3. Faktori oblikovanja govora i jezika Gornje Stubice

Nakon analize povijesnih događaja, specifičnosti govora Gornje Stubice te uvažavajući trendove kulture i jezičnog miješanja kao i trendova promjena u govoru i izražavanju može se zaključiti da na oblikovanje govora pojedinog područja utječe niz faktora:

- Pripadnost određenoj geografskoj cjelini,
- Povijesna baština i povijesni događaji tog područja,
- Odnosi sa susjednim zemljama,
- Trendovi kulturnog i jezičnog miješanja,
- Osvremenjenje jezika,
- Nove tehnologije i dr.

Pripadnost geografskoj cjelini glavni je faktor oblikovanja govora nekog područja te povijesni događaji određenog područja tako da su godinama ista bila pod vlasti različitih zemalja i naroda te Vlada. Potonje je dovelo do nametnutog jezika i školovanja na tuđem jeziku tj. jeziku osvajača. Sve je to vodilo pojavi tuđica u jeziku nakon oslobođenja tih područja. Pripadnost određenom području i jezičnoj skupini te miješanje kultura okolnih područja također oblikuje i obogaćuje jezik.

Kao novi faktori ističu se nove tehnologije koje doprinose pojavi novih riječi, univerzalnih izraza i jačem miješanju jezika tj. dodirivanju jezika kao i povećanju izraza IT jezika. Potonje je pozitivno ali također nosi rizik osiromašenja i gubitka identiteta jezika zbog iznimnog jačanja tih trendova te korištenja suvremenih globalnih izraza u jeziku te potiskivanju izvornih riječi za pojedine pojmove.

Nove generacije znaju sve manje izvornih riječi te njihovo značenje. To potvrđuju pojmovi u nastavku.

Tablica 1: Najčešći anglizmi u hrvatskom jeziku

blog	internetski dnevnik, digitalni dnevnik, e-dnevnik
brand	robna marka
break	stanka, pauza
bullying	nasilje; nasilje u školi, vršnjačko nasilje
chat	virtualno/internetsko brbljanje, čavrljanje, ugodan razgovor, e-razgovor
celebrity	poznata, slavna osoba; zvijezda
display	predočnik
e-mail	e-pošta, elektronička pošta
event	dogadjaj, događanje
leasing	iznajmljivanje, ustupanje; davanje u najam, zakup
link	poveznica
mobbing	zlostavljanje
party	zabava, proslava, domjenak
shopping	kupovina, kupnja
shopping centar	trgovački centar
stage	pozornica
website	internetska stranica
life coach	životni trener

Izvor: <https://www.interpreta.hr/hirek-attекintes/anglizmi-u-hrvatskoj>, [01.0.2020.]

Uz navedene trendove globalizacije i kulturne trendova kroz razvoj medija, i sami korisnici stranih riječi utječu na promjene u jeziku i usvajanje stranih riječi. Uočava se da mladi najviše utječu na promjene u jeziku i to posebno studenti i srednjoškolci. Oni se kroz uvođenje jezičnih novina izdvajaju od ostatka društva.

Mladi su upućeni u tehnološke inovacije, te koriste nove tehnologije u poslu i svakodnevnom životu, zainteresirani su za globalne trendove, posebno one s prostora SAD-a, pa time i za engleski jezik. Potonje je uzrok sve većem broju anglizama u hrvatskom jeziku općenito.

Autori ističu da svako jezično ponašanje je uvijek u korelaciji s nekom kulturnom promjenom i određeno pripadanjem nekoj specifičnoj kulturi. (Nikolić-Hoyt, 2007) Chambers (2003) ističe kako jezični markeri imaju dva cilja: šokirati i izazvati negodovanje odraslih te da postanu prihvaćeni od svojih vršnjaka. Anglizmi, koje upotrebljavaju adolescenti, se javljaju kao posljedica pritiska grupe i uspostavljanja razlika prema odraslima s jasnom identificirajućom ulogom (Møller, Quist 2003). Promatranje mladih i govora ukazuje na to da oni u velikoj mjeri koriste anglizme. Iako u hrvatskom jeziku postoje riječi za te anglizme mladi više skloni koristiti engleske izraze.

Šiprak u istraživanju (2014) ukazuje na to da mladi koriste značajno i novotvorenice. Kao najčešće anglizme u govoru mladih ističe:

- after – skraćena od engl. „after party“: Poslije promocije idemo na after.
- bajk – bicikl: Danas više ni bajk ne možeš voziti kuda hoćeš.
- čilanje, čilati – opuštena zabava, odmaranje, opuštanje, opušteno druženje: Nemam volje za izlazak. Navrati pa ćemo čilati kod mene.
- fejl – 1. pogreška: Koji fejl u tekstu je napravila. 2. sramota: Kakav fejl!
- fajt – svađa, tučnjava: E sinoćnji si fajt trebao vidjeti!
- hejtati – ne podnositi nekoga ili nešto: Hejtam ju otkad mi je ono napravila.
- parti – zabava: Najbolji parti je bio za Markov rođendan.
- sori – oprost: Sori brate, nisam namjerno!

Zanimljivo je istaknuti da uz posuđenice i same anglizme u govoru mladih se ističe i sleng kojim mladi koriste kao oblik buntovništva s ciljem identifikacije. Isti karakterizira brza promjena riječi koje brzo postaju moderne, ali i isto tako prestaju biti moderne. Oni koji upotrebljavaju nemoderne riječi smatra se autsajderima. Kao posebna bitna uloga slenga se ističe izražavanje „hladnokrvnosti” i orijentiranosti prema. Primjena noviteta u slengu odraz je koliko je netko cool. (Skelin Horvat, 2017) Mladi se slengom koriste i u pisanoj komunikaciji i to: sms porukama, e-pošti prijateljima i vršnjacima kod pisanja blogova i rasprava na forumima.

Osim anglizama, autori koji su istraživali problematiku izražavanja mladih, ističu da uz anglizme i sleng, mladi upotrebljavaju i mnoge druge jezične elemente češće nego druge dobne skupine. To se odnosi na korištenje diskurzivnih markera u engleskome poput kod razgovora i pisane komunikacije s vršnjacima poput: „so, just I like“. Uz to često se koristi i izraz „be like“ u govoru adolescenata. (Skelin Horvat, 2017) Također ističe da se mladi u hrvatskoj često koriste i akronimima i diskursnim oznakama u online komunikaciji. To je prije svega s ciljem ubrzanja komunikaciji, a primjer su: lol, btw, ot, jbg. Akronimi imaju uglavnom porijeklo u engleskom jeziku što predstavlja prepreku starijima u razumijevanju mladih pri komunikaciji.

4. ZAKLJUČAK

Jezik je odraz kulture i povijesti govornog područja. Mnogo govori o događajima kroz prošlost. Stoga treba biti očuvan ali i obogaćivan kako bi se očuvala autentičnost istoga iako je bitno jezik obogaćivati. Jezik je dinamičan i promjenjiv, odnosno, uslijed jezičnih dodira, miješanja i posuđivanja te novih trendova dolazi do promjena u jeziku. Rizik tih pojava jest smanjenje identiteta te osiromašenje jezika usprkos povećanju rječnika. Posljedica je to „napuštanja“ pojedinih riječi i izraza. Dakle, može se zaključiti da iako posuđivanje riječi obogaćuje jezik i čini ga modernim, ukazuje na prihvaćanje i miješanje kultura te olakšava komunikaciju na globalnoj razini da ujedno nosi i određene rizike te negativne posljedice posuđivanja riječi. To se odnosi na rizik zanemarivanja razvoja vlastitog jezika, smanjenja vokabulara mladih, zbunjivanje starije populacije i otežavanje korištenja suvremenih medijskih sadržaja i samih tehnologija i sl.

Kako bi se od ipak iskoristilo pozitivne efekte opisanih trendova ali i smanjilo negativne nužno je da škole i obrazovne institucije, kroz svoje programe, potiču učenje i korištenje hrvatskih zamjena za posuđenice, razvijaju kreativno oblikovanje hrvatskih riječi za iste te kombiniraju korištenje posuđenica koje su odraz napretka tehnologija i globalne komunikacije te ujedno potiču mlade na razvoj komunikacije sa starijim generacijama s ciljem približavanja i njihovom vokabularu. Svako područje geografske cjeline (nacionalna razina) treba njegovati govor i jezik tog područja kako bi jezik bio odraz baštine i autohtonosti tog područja jer je to ključ očuvanja identiteta, pričanja povijesti te je korisno ne samo s aspekta jezika i kulture već i gospodarstva kroz razvoj turizma i ostalih grana.

U upravljanju razvoja i očuvanja jezika i govora nekog područja veliku ulogu igraju i mediji te je na njima da doprinesu oblikovanju govora i očuvanju govora pojedinih područja i hrvatskog jezika općenito u budućnosti, tako da razvijaju govor, vokabular i komunikaciju budućih naraštaja, kroz oblikovanje prikladnih sadržaja koji će doprinijeti razvoju hrvatskog jezika i njegovom osuvremenjivanju u suradnji sa stručnjacima.

Rječnik govora Gornje Stubice priča priču razvoja tog kraja te ukazuje na autohtonost govora tog podneblja. Rječnik odlikuje dosta germanizama i anglizama te široka primjena istih na nacionalnoj razini. Činjenica je da će se rječnik s promjenama i događajima i daljem obogaćivati i mijenjati te je za kvalitetu i očuvanje jezika ključno da se potaknu oni faktori koji doprinose bogaćenju i razvoju hrvatskih riječi spram globalnih univerzalnih izraza i jezika suvremenih tehnologija na uštrb kvalitetnog bogaćenja i razvoja izvornog jezika.

LITERATURA

1. Anić, V. (2006). Veliki rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb: Novi Liber
2. Anić, Vladimir – Goldstein, Ivo, (1999.), Rječnik stranih riječi, Novi liber, Zagreb
3. Skelin Horvat, A. (2017). O jeziku i identitetima hrvatskih adolescenata. Zagreb: Srednja Europa
4. Ćurković, N., Grbaš Jakšić, D. i Garić, A. (2017). Kako učenici osnovne škole upotrebljavaju engleske riječi i pokrate. Iz: Hrvatski jezik, 4 (1), 1-11.
5. Drljača Margić, Branka (2011). Leksički paralelizam: Je li opravdano govoriti o nepotrebnim posuđenicama (engleskog podrijetla)? Iz: Fluminensia, god.23, br.1. str. 53-66.
6. Filipan-Žignić, B. (2012): O jeziku novih medija: Kvar li novi mediji suvremeni jezik? Split: Matica hrvatska.
7. Filipović, R. (1986). Teorija jezika u kontaktu. Uvod u lingvistiku jezičnih dodira. Zagreb: Školska knjiga.
8. Jažalbetič, B., Tomašković, N., i dr., Stubica, Treće izdanje, Biblioteka male Stubičke monografije, br. 45.
9. Lončar, I., Špoljar, I., Župa Gornja Stubica - Opći povijesni pregled
10. Žegarac Peharnik, M. (2003). Mali tematski rječnik samoborskoga kajkavskog govora. Samobor: Samoborfest
11. Strategija razvoja općine Gornja Stubica za razdoblje od 2018. do 2028. godine, Varaždin, 2020.
12. <https://www.gornjastubica.hr/>

Popis ilustracija

Tablica 1: Najčešći anglizmi u hrvatskom jeziku	39
Slika 1: Geografski položaj Gornje Stubice	3
Slika 2: Gornja Stubica	6

IZJAVA O IZVORNOSTI DIPLOMSKOG RADA

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

Zahvaljujem mentoru, prof. dr. sc. Đuri Blažeka za pomoć pri odabiru teme diplomskog rada, kao i za savjete i sugestije tijekom provedbe etnografskog istraživanja.

Irena Posavec
